

УДК 929(477.54)
ББК Т63.3(4Укр-4Хар-2)
Д890(4УКР-4ХАР)

ВОЛК ІГОР ПЕТРОВИЧ (1937–2017)

Полях Є. В.

Зміївське наукове краєзнавче товариство

Полях Е. В. Волк Игорь Петрович (1937–2017)

Аннотация. Настоящая биографическая статья посвящена уроженцу Змиева, космонавту, лётчику-испытателю Игорю Петровичу Волку. На основе широкого круга литературы и ресурсов Интернета автор описывает жизненный путь Героя Советского Союза.

Ключевые слова: Змиев, биографистика, космонавтика, лётчики-испытатели, Герой Советского Союза.

Polyakh Eugenia V. Volk Igor Petrovich (1937–2017)

Abstract. This biographical article is devoted to the son of Zmiev, the cosmonaut, the test pilot Igor Petrovich Volk. Based on a wide range of literature and Internet resources, the author describes the life journey of the Hero of the Soviet Union.

Key words: Zmiev, biography, cosmonautics, test pilots, Hero of the Soviet Union.

58-й космонавт СРСР та Росії, 143-й космонавт світу, видатний син зміївської землі Ігор Петрович Волк народився 12 квітня 1937 року у м. Змієві – за 25 років до того, як цей день увійде в історію Радянського Союзу святом Дня космонавтики.

Рис. 1. Ігор Петрович Волк

Майбутній Герой Радянського Союзу навчався у Зміївській середній школі № 2,

у середній школі № 14 міста Ворошилов (нині – Уссурійськ). У 1954 році закінчив 10 класів середньої школи № 5 міста Курськ. Як згадував Ігор Петрович, у останній рік навчання до класу завітали пілоти з аероклубу з запрошенням на заняття. Бажаючих було чимало, однак коли справа дійшла до обслуговування матчастини – претендентів стало значно менше, та він залишився й вже у квітні здійснив свій перший політ. Саме тоді і вирішив бути воєнним пілотом.

Батьки ставилися до обраної професії сина скептично, тому наполягли на вступі до Харківської артилерійської радіотехнічної академії, з вступних іспитів якої Ігор Петрович втік, побачивши літак, що пролетів над казармою. Потім – служба у лавах Радянської Армії. У той же рік став курсантом Кіровоградського військового училища льотчиків, який екстерном закінчив у 1956 році. У цьому ж 56-ому льотчика направили в Бакійський округ ППО (Азербайджан), де він і зустрів своє перше та єдине кохання на все життя – майбутню дружину Валентину, з якою

вони встигли відсвяткувати 50-річчя з дня одруження та виховати двох донечок.

З 1963 року старший лейтенант І. П. Волк – вийшов у запас. На цьому закінчилася кар'єра військового, та почалася нова. У 1965 році закінчує Школу льотчиків-випробувачів Льотно-дослідному інституту ім. М. М. Громова (ЛДІ) (м. Жуковський Московської області) Мінавіапрому СРСР, а у 1969-ому – вечірнє відділення Жуковського філіалу Московського авіаційного інституту імені Серго Орджонікідзе за спеціальністю «інженер-механік».

З травня 1965 по 2001 рік – на льотно-випробувальній роботі в Льотно-дослідному інституті. 1995–1997 роки – начальник льотно-випробувального центру ЛДІ ім. М. М. Громова.

У цих випробуваннях І. Волк показав себе висококваліфікованим спеціалістом, здатним виконувати польоти найвищого ступеня складності. Зокрема, першим у світі виконав фігуру вищого пілотажу «Кобра Пугачова». Зі спогадів Ігоря Петровича: «Коли я випробував машину на невеликій висоті з великим кутом атаки, вона раптом стала некерованою. Треба катапультиватися, але я, дивлячись на висотомір, вирішив, що зробити це ще встигну, і машинально вимкнув систему автоматичного управління: вона обмежувала вихід на критичні кути атаки. І машина стала мене слухатися. Я форсував двигуни, помітивши, що, вийшовши далеко за критичний кут атаки (понад 100 град.), літак не впав у штопор, а увійшов в нормальний режим. Тоді я набрав висоту і свідомо повторив маневр. Повернувшись на базу, я про все повідомив генеральному конструктору. З тих пір маневр і дивує публіку на авіашоу за участі Су-27. А чому «Пугачова»? Це мій напарник, я йому передав досвід, а він показав фігуру в Ле-Бурже (Франція), на радість глядачів. Погодьтеся, «Кобра Волка» – звучить смішно».

Рис. 2. Ігор Петрович Волк під час випробувань

Ігор Петрович говорив, що ніколи не прагнув стати космонавтом. Однак доля вирішила інакше. 12 липня 1977 льотчик зарахований до групи спеціальної підготовки за програмою «Буран», 3 серпня 1978 року одержав позитивний висновок Головною медичною комісією (ГМК). В кінці 1978 року призначений командиром створеного загону льотчиків-випробувачів № 1 комплексу «А» льотно-випробувального центру льотно-випробувального інституту. Наказом Міністра авіаційної промисловості СРСР від 23 червня 1981 № 263 (наказ начальника ЛВІ від 10 серпня 1981 № 26) в ЛВІ ім. М. М. Громова був створений галузевий Загін космонавтів-випробувачів Мінавіапрому СРСР в складі льотчиків-випробувачів на чолі з Ігорем Петровичем.

З квітня 1979 по грудень 1980 року – загальнокосмічна підготовка в ЦПК ім. Ю. А. Гагаріна, де пройшов повний курс підготовки до польотів на кораблі «Союз-Т» й орбітальної станції «Салют». Одночасно з космічною підготовкою продовжував роботу льотчиком-випробувачем, провівши цілий ряд важливих і складних випробувань та експериментів, серед яких — випробування на штопор літаків Су-27 і Су-27УБ, ряд складних випробувальних робіт на позазвукових бойових літаках

МіГ-21, МіГ-23, МіГ-25, МіГ-29, Су-7, Су-9, Су-11, Су-15, Су-27 та багатьох інших.

А вже 12 лютого 1982 роки йому присвоєно кваліфікацію космонавт-випробувач. З 17 по 29 липня 1984 року здійснив космічний політ у якості космонавта-дослідника корабля «Союз Т-12» разом з Володимиром Джанібековим і Світланою Савицькою. Персональний позивний – «Памір-3». Тривалість космічного польоту склала 11 діб 19 годин 14 хвилин та 36 секунд. Відразу ж після повернення із польоту на Землю провів експеримент з управління літаками Ту-154ЛЛ та МіГ-25ЛЛ, що наближені за аеродинамічними показниками до «Бурану». Здійснив політ по маршруту Байконур – Ахтубинськ – Байконур з метою оцінки реакції пілота під час пілотування «Бурана» після дій факторів космічного польоту – те, що ані до нього, ані після нього жоден із світових космонавтів не здійснювали.

29 липня 1984 року за мужність і героїзм, проявлені у цьому польоті, Президія Верховної Ради СРСР присвоїла І. Волку звання Героя Радянського Союзу з врученням йому ордена Леніна, Трудового Червоного Прапора, Дружби народів, «За заслуги», багатьма медалями. Сам Герой одного разу пожартував, відповідаючи на питання кореспондентів «За що дали Зірку Героя?»: «За подаровану керівництвом десятиденну відпустку на орбітальну станцію».

У лютому 1987 року Ігор Волк був призначений начальником Галузевого комплексу підготовки космонавтів-випробувачів (ОКПКІ), залишаючись космонавтом-випробувачем і льотчиком-випробувачем. Після закриття програми «Буран» до 1995 року він залишався в загоні космонавтів, але підготовки до польотів не проходив. Займався випробувальною роботою.

Він літав 48 років із своїх повних 79-ти. З них 41 рік був льотчиком-випробувачем. У космос полетів у 47

років, а у 65 – ще сидів за штурвалом літака. Загальний наліт Ігоря Петровича – понад 7000 годин, з них в випробувальних польотах більше 3500 годин. З 1965 р льотчик-випробувач 4-го класу, з 22 липня 1966 р льотчик-випробувач 3-го класу, з 1969 р льотчик-випробувач 2-го класу, з 16 листопада 1971 р льотчик-випробувач 1-го класу. З 1984 р Космонавт 3-го класу. Він літав практично на всіх радянських літаках, випущених у другій половині ХХ сторіччя.

Багато можна сказати і про громадську діяльність. За своє життя Ігор Петрович встиг бути депутатом міської ради м. Жуковський (1984–1987 рр.), Президентом Всесоюзної федерації тенісу СРСР (1986–1990 рр.), Президентом Федерації любителів авіації (з 1988 р.), членом виконкому «Руху зелених» (з 1989 р.), з квітня 1990 року – членом редакційної колегії журналу «Крылья Родины», Першим віце-президентом, а згодом і головою виконкому Федерації Космонавтики Росії. У співавторстві з Василем Анісимовим Ігор Петрович – автор книги «Мета – 2001 рік. Авіаційна та космічна техніка світу», а також фантастичного детективу «Космічний ковпак».

19 вересня 1984 року Рішенням Калужської міської Ради депутатів трудящих № 405 І. Волку присвоєно звання «Почесний громадянин міста Калуги». У 2004 році льотчик-космонавт був обраний дійсним членом (академіком) Міжрегіональної громадської організації «Російська академія космонавтики імені К. Е. Ціолковського» (МГО «РАКЦ») за науковим відділенням 1 «Системно-концептуальні перспективи розвитку космонавтики».

За великий внесок в освоєння Космосу, суспільну і громадську діяльність із збереження миру, за великі заслуги перед Батьківщиною Рішенням Зміївської районної ради 28 жовтня 2011

року присвоєно звання «Почесний громадянин Зміївського району».

Серце Ігоря Петровича Волка припинило битися 3 січня 2017 року у місті Пловдив (Болгарія). Похований на Биковському кладовищі у місті Жуковському.

ЛІТЕРАТУРА ТА РЕСУРСИ

1. Игорь Волк. Биографическая справка / РИА Новости. – URL: <https://ria.ru/science/20090724/178536528.html> (дата обращения 05.01.2017).
2. Игорь Петрович Волк (12.04.1937–03.01.2017) Герой Советского Союза // Герои Страны. – URL: http://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=607 (дата звернення 05.01.2017).
3. Летчик-космонавт СССР Игорь ВОЛК: На орбите дело доходило до рукопашной // Kramatorsk.info. – URL: <https://www.kramatorsk.info/?view&102522> (дата обращения 05.01.2017).
4. Найважче в цьому житті – бути людиною / Т. Логвіна // Вісті Зміївщини. – 2017. – 13 січня.
5. Пилоты «Бурана». Отряд космонавтов-испытателей Минавиапрома СССР // Информационно-исторический официальный интернет-сайт «Министерство авиационной промышленности СССР». – URL: <http://www.mapsssr.ru/piloty.html> (дата обращения 05.01.2017).
6. Почётные граждане города Калуги // Официальный сайт Городской Управы калуги. – URL: http://www.kaluga.gov.ru/статья/почетные-граждане-города-калуги_136783330# (дата обращения 05.01.2017).
7. Саяний М. І. Видатні Люди Зміївщини. Частина І. – Х.: Кроссруд, 2009. – С. 35.
8. Саяний М. І. Зміївщини – Слобожанщини перлина. – Х.: Кроссруд, 2009. – С. 193.
9. Волк Игорь Петрович // Википедия. – URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Волк_Игорь_Петрович (дата обращения 05.01.2017).
10. Волк Игорь Петрович // Вікіпедія. – URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Волк_Игорь_Петрович (дата звернення 05.01.2017).
11. Игор Волк // Уикипедия. – URL: https://bg.wikipedia.org/wiki/Игор_Волк (дата обращения 05.01.2017).
12. Igor Volk // Wikipedia. – URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Igor_Volk (дата обращения 05.01.2017).

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАЦІЙ

Рис. 1. © РИА Новости / Александр Моклецов.

Рис. 2. © Информационно-исторический официальный интернет-сайт «Министерство авиационной промышленности СССР»